

succulenta

NEDERL.-BELGISCHE VERENIGING VAN LIEFHEBBERS VAN CACTUSSEN E.A. VETPLANTEN

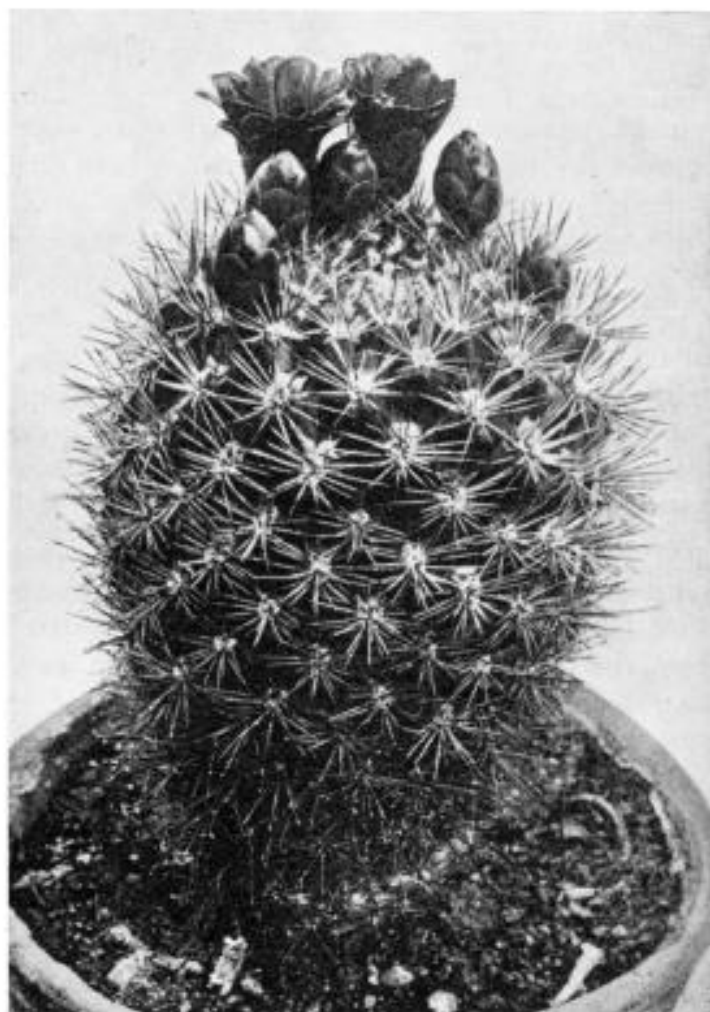

Fig. 59 — *Weingartia neocumingii* Back.
Zie artikel op pagina 115.

De correcte naam van

Echinocactus cumingii Salm

De benaming van de plant, in cultuur algemeen bekend als *Weingartia cumingii*, is een mooi voorbeeld van de slordigheid en onbedrevenheid, waarmee vele beoefenaren van de cactus-studie met de Regels voor botanische nomenclatuur omspringen.

Er is de laatste jaren nog al wat over deze soort geschreven (als *Weingartia cumingii* o.m.) en daarbij werd dan telkens weer een z.g. definitieve naam vastgesteld. Tot in de meest recente publicatie (Hutchinson, 1959) werd evenwel nog weer een verkeerde naam als de juiste aangewezen.

De reden, waarom ik nu over dit geval schrijf, is niet in de eerste plaats om de juiste naam nu weer eens te gaan vaststellen (hetgeen natuurlijk wel gebeurt), het is meer om eens aan te tonen, hoe naamverwarringen in de wereld kunnen komen en hoe hardnekkig eenmaal gemaakte fouten zich handhaven.

De plant in kwestie werd voor het eerst beschreven door Salm-Dyck (1850), die hem daarbij *Echinocactus cumingii* noemde, naar de heer Cuming, die de plant in Bolivia in 't wild gevonden had. Salm was klaarblijkelijk onkundig van het feit, dat Hopffer reeds in 1843 een andere cactus als *Echinocactus cumingii* had beschreven, zodat daardoor de naam van Salm onwettig werd (een z.g. jongere homoniem). Jarenlang heeft men evenwel gedacht, dat met beide namen dezelfde plant werd bedoeld, zodat steeds de oudste auteursnaam werd gebruikt n.l. Hopffer.

Later ontdekte Kreuzinger (1935), dat de planten van Hopffer en Salm niet identiek waren en dat is voor ons weer belangrijk, want zou hij gelijk hebben, dan zou onze plant (dus *E. cumingii* Salm) een andere naam moeten krijgen. Ik heb de oorspronkelijke beschrijvingen nog eens nagelezen, want ik had de indruk, dat de diagnose van Hopffer (gepubliceerd in een moeilijk toegankelijk tijdschrift) niet steeds goed is bestudeerd. Maar ondanks het feit, dat veel van beide diagnoses met elkaar overeenkomt, moeten zij toch wel 2 verschillende planten slaan. De plant van Hopffer heeft verticaal geplaatste knobbels, 9-11 doornen, vrij grote bloemen en wat het belangrijkste is: wit-wollig behaarde vruchtbeginselschubben; de plant van Salm heeft spiraalvormig geplaatste knobbels, meer dan 18 doornen, vrij kleine bloemen en kale vruchtbeginselschubben; de plant van Hopffer komt uit Peru, die van Salm uit Bolivia, maar beide werden door Cuming gevonden.

Welke plant Hopffer bedoeld heeft, is niet meer na te gaan; deze schijnt verloren gegaan en nimmer weergevonden te zijn. Salm heeft evenwel onze plant nauwkeurig beschreven, zodat het wel zeker is, dat zijn naam op onze plant slaat.

Britton & Rose (1922) waren de eersten, die bij de opsplitsing van het geslacht *Echinocactus* onze plant in een ander genus plaatsen en wel in *Lobivia*, een geslacht, dat zij zelf opstelden en noemden naar het land Bolivia. Zij noemden de soort *Lobivia cumingii* (Hopff.) Br. & R. Toch waren hun motieven niet al te sterk: zij

baseerden zich namelijk uitsluitend op de mededeling van Salm, dat de plant het meest overeenkwam met *Echinocactus cinnabarinus* (die nu tot *Lobivia* behoort); zij kenden de plant dus niet.

Nomenclatorisch begonnen evenwel nu de moeilijkheden, want Br. & R. beschreven de plant van Salm, maar verwezen in de naam (door middel van de z.g. haakjesauteur) naar de plant van Hopffer, zodat hun naam een dubbelzinnig karakter kreeg. De Internationale Regels schrijven nu voor, dat in een dergelijk geval de verwijzing naar een vroegere naam altijd gaat boven de beschrijving en zo behoort de naam *Lobivia cumingii* tot *Echinocactus cumingii* Hopff. en de beschrijving tot *E. cumingii* Salm. Hieruit volgt dus, dat althans voor *Lobivia* de plant een andere naam zou moeten hebben.

De eerste, die ontdekte, dat de planten niet gelijk waren, was Kreuzinger, die hem in 1935 *Oroya cumingii* (Salm) Kreuz. noemde, een naam, die ondanks de verwijzing naar een onwettige naam, toch geldig is, omdat deze onwettige naam voorzien is van een latijnse diagnose (art. 36).

Intussen onderneemt de soort als het ware een dwaaltocht. Backeberg (1934) plaatst hem in *Bridgesia*, maar deze naam is niet geldig, omdat de geslachtsnaam nooit beschreven werd; in 1935 schuift Backeberg de soort in *Spegazzinia* en noemt hem *Sp. cumingii* (Hopff.) Back., maar Werdermann ontdekt in 1937, dat de naam *Spegazzinia* al bestond voor een zwammengeslacht en doopt daarom het geslacht om in *Weingartia*; hij verzuimt evenwel de soort *cumingii* hierin te plaatsen, hetgeen van Oosten in 1939 deed, die evenwel in de mening verkeerde, dat Werdermann deze combinatie reeds gemaakt had. Van Oosten noemt de plant nu: *Weingartia cumingii* (Hopff.) Werd. In 1957 wordt het geslacht nogmaals omgedoopt, n.l. door Ito, die het nu *Gymnantha* noemt. Deze naam is geheel onwettig, omdat het een overbodige naam is. Ito schrijft : *Gymnantha cumingii* (Hopff.) Ito. Al deze auteurs maken hierbij evenwel dezelfde fout als Britton & Rose deden: zij baseren de naam op *Echinocactus cumingii* Hopff., die onze plant niet is, met het gevolg, dat geen van de bovengenoemde namen voor onze soort kan worden gebruikt (met uitzondering van *Oroya cumingii* (Salm) Kreuz.).

In 1950 maakt Backeberg een einde aan deze toestand door de plant *Weingartia neocumingii* te noemen, daarbij de latijnse diagnose van Salm als uitgangspunt nemend.

Hiermede waren evenwel de moeilijkheden nog niet uitgeput, want in 1957 rangschikt Hutchison de *Weingartia*'s onder het geslacht *Gymnocalycium* en noemt onze soort *G. neocumingii* (Back.) Hutch. Dit is volkomen correct, mar in 1959 heeft Hutchison klaarblijkelijk spijt van zijn publicatie; hij vindt, dat hij wat voorbarig was en een fout maakte. Hij verklaart nu namelijk de naam *Lobivia cumingii* Br. & R. voor een nieuwe naam, zich daarbij beroepend op art. 72 van de Code. Hij ziet evenwel over het hoofd, dat dit artikel alleen slaat op onwettige basionymen. Hutchison zou gelijk gehad, wanneer Br. & R. hun naam gebaseerd zouden hebben op *Echinocactus cumingii* Salm; dit is immers een onwettige naam vanwege het feit, dat Hopffer 7 jaar eerder dezelfde naam publiceerdde voor een andere soort.

Zo is dus de soort aanduiding "*neocumingii*" de juiste, althans in verbinding met de geslachtsnamen *Weingartia* en *Gymnocalycium*. Welke van beide genusnamen men moet kiezen, is een kwestie van inzicht en van smaak; vindt men de kenmerken, die beide geslachten van elkaar onderscheiden belangrijk, dan zal men geneigd zijn beide genera naast elkaar te handhaven; acht men de onderscheidende kenmerken van geringere betekenis, dan zal men *Weingartia* als een ondergeslacht van *Gymnocalycium* kunnen beschouwen.

De namen *Weingartia neocumingii* Back. en *Gymnocalycium neocumingii* (Back.) Hutch. zijn dus beide juist.

Het komt mij voor, dat de onderscheidende kenmerken voldoende systematische waarde hebben om beide geslachten te handhaven; het zijn immers niet alleen de vegetatieve organen, waarin de geslachten verschillen; de vrucht van *Weingartia* is opvallend klein en dunwandig en bevat tamelijk weinig kleine zaden; de bloemen zijn geel tot oranje, een kleur, die bij *Gymnocalyciums* niet voorkomt en de verdorde bloem blijft vrij lang op de groeiende vrucht zitten. Het is daarom goed te verdedigen, dat wij in het vervolg deze plant *Weingartia neocumingii* Back. zullen noemen.

Donald (Nat. Cact. & Succ. J., 13, 54-56 (1958), 14, 66-67 (1959), 15, 38 (1959), 16, 7-8 (1961) heeft uitvoerig over dit geslacht geschreven; hij komt tot de conclusie, dat *Weingartia* een ondergroep is van *Gymnocalycium*, maar merkwaardigerwijze doet hij dit in zijn namen niet en handhaaft hij daar het genus *Weingartia*; hij maakt zelfs nog een nieuwe combinatie n.l. *Weingartia westii* (Hutch.) Donald.

Ziehier, waartoe onbedrevenheid in het toepassen van de internationale Regels voor botanische nomenclatuur kan leiden; het is beslist noodzakelijk, dat een ieder, die zich met de taxonomie van de cactussen (en natuurlijk ook van alle andere planten) bezig houdt zich terdege op de hoogte stelt van de wijze, waarop deze Regels gehanteerd dienen te worden. Vooral bij de cactussen is er in dit opzicht onvakkundig gewerkt.

Hier volgt dan nog een overzicht van de synoniemen, waarbij moet worden opgemerkt dat bij dubbelzinnige namen (dus namen, waarbij een verkeerde diagnose staat) vermeld is, waarop deze naam slaat. Dit is aangegeven met het woordje "quoad", hetgeen betekent: voor zover betreft.

Echinocactus cumingii Salm, Cat. Hort. Dyck., 1849, 174 (1850) niet Hopffer, Allg. Gartenz., **11**, 225 (1843).

Lobivia cumingii (Hopff.) Br. & R., The Cact., **5**, 59 (1922), quoad descr.

Oroya cumingii Kreuz., Syst., 39 (1935)

Spegazzinia cumingii (Hopff.) Back., Kakt. ABC, 298 (1935), quoad descr.

Weingartia cumingii (Hopff.) Werd. ex van Oosten in Succ., **21**, 129 (1939), quoad descr.

Weingartia neocumingii Back. in Kakt. u. a. Sukk., **1**, 2 (1950).

Gymnantha cumingii (Hopff.) Ito, Expl. Diagn., 53 (1957), quoad descr.

Gymnocalycium neocumingii (Back.) Hutch. in Cact. & Succ. J. (US), **29**, 14 (1957).

Gymnocalycium cumingii (Br. & R.) Hutch. in Nat. Cact. & Succ. J., **14**, 38 (1959).

SUMMARY.

Discussed is the correct name of *Echinocactus cumingii* Salm. Kreuzinger (1935) has indicated that this name is a later homonym of *E. cumingii* Hopff. (1843), which is a different plant. Many authors have overlooked this fact and they described *E. cumingii* Salm (1850) but they based their names on *E. cumingii* Hopff. (1843). So a new name had to be chosen: *Weingartia neocumingii* Back. (1950), which has been transferred to *Gymnocalycium neocumingii* (Back.) Hutch. The first mentioned name has to be adopted.

The transfer to *Gymnocalycium cumingii* (Br. & R.) Hutch. is illegitimate; Hutchison declares the name *Lobivia cumingii* Br. & R. as a new name according to art. 72 ICBN; the article however deals with illegitimate basionyms.

B.

Dit artikel werd in **Succulenta** 9 (1962) (bldz. 115-118) gepubliceerd.

Overgenomen met de toelating van de schrijver en de uitgever.